

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

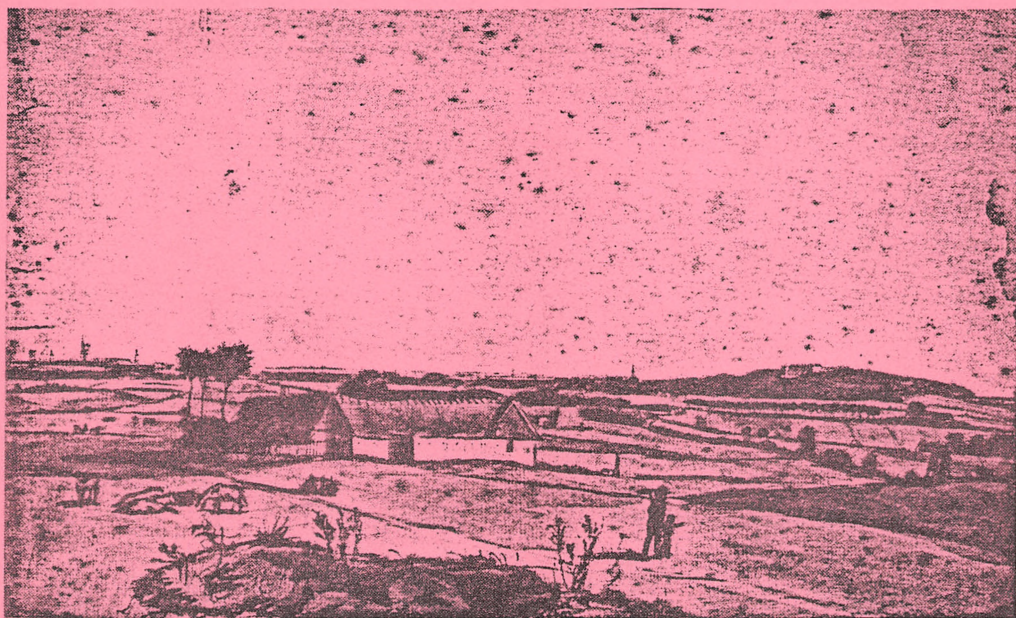
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**LYS OVER LANDSARKIVETS BIBLIOTEK
ELLER
MÅNEN OVER BELLA**

UDSTILLING

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND, LOLLAND - FALSTER OG BORNHOLM

KØBENHAVN

1988

LYS OVER LANDSARKIVETS BIBLIOTEK ELLER MÅNEN OVER BELLA

UDSTILLING

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND, LOLLAND - FALSTER OG BORNHOLM

KØBENHAVN

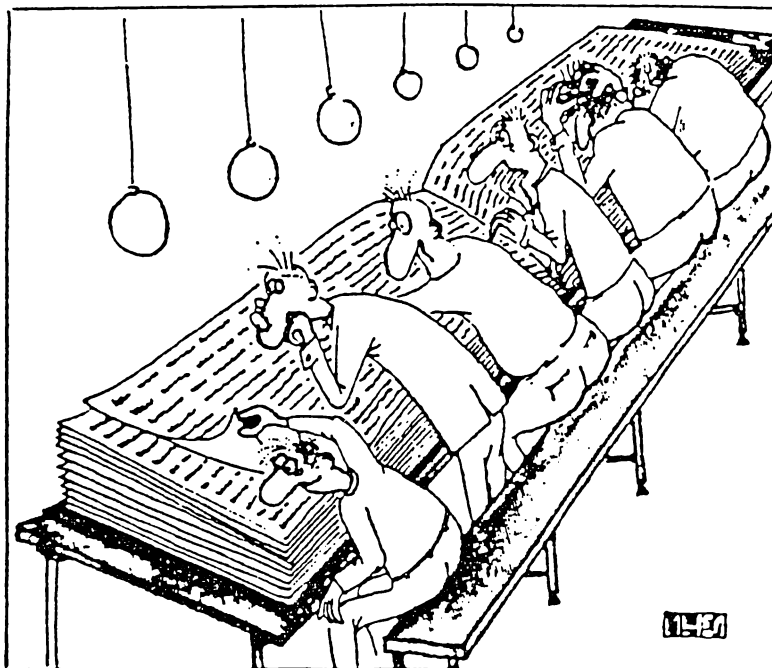
1988

Udstilling og katalog: Vibeke Gustafson og Vibeke Riis
Konsulent: Steen Ousager

Teknisk bistand:

Landsarkivets værksteder og sekretariat

Forsidebillede: Udsigt fra Brønshøj (farvelagt tegning 1834 af Herholdt, Bymuseet). København før og nu bd. VI, s. 185.

Bibliotek 70
bibliotekarforbundets blad 1988:15
s.531

På Landsarkivet har vi i længere tid fornemmet, at der var et behov for at "synliggøre" biblioteket og især dets funktioner og muligheder. Det skyldes blandt andet, at biblioteket ofte med fordel kan benyttes, inden egentlige arkivstudier påbegyndes. I mange tilfælde vil benyttelsen af biblioteket endda kunne supplere brugen af arkivalier eller næsten helt overflødiggøre brugen af dem. Vi har valgt at illustrere bibliotekets brugsværdi med en tematisk udstilling for at give brugeren en fornemmelse af både bredde og dybde i bibliotekets samlinger.

Inspiration til udstillingen er hentet fra Bjarne Reuters erindringsroman om Brønshøj "Månen over Bella Bio". Dette for at vise, at for eksempel også moderne skønlitteratur kan have sin plads på et arkiv og derved bidrage til den lokalhistoriske indsigt.

Udstillingens tema omfatter udover Brønshøj også områderne Bella-høj, Utterslev og Husum.

Med denne lille udstilling håber vi at kunne bidrage til, at bibliotekets brugere fremover vil få større gavn af Landsarkivets bibliotek.

November 1988

Rundt om biblioteket

Til hjælp for gæster og personale har Landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm etableret et bibliotek, der nu omfatter ca. 20.000 bøger og tryksager og 200 tidsskrifter og årbøger. Biblioteket dækker et bredt spektrum af emner, hvoraf de mest tungtvejende er dansk historie, administration, topografi og personalhistorie.

Bibliotekets samlinger:

- **BØGER**

Alle bøger, som biblioteket har anskaffet, er registreret i kartoteket. Kartoteket er delt i:

- systematisk kartotek, emnekartotek (hvide kort)
- titelkartotek (røde kort)
- forfatter- og udgiverkartotek (gule kort)

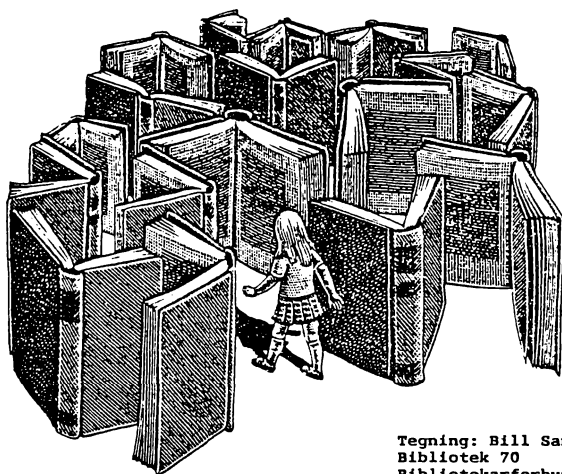
Kortene i de enkelte kartoteker adskiller sig fra hinanden med farver som antydnet ovenfor. I det systematiske kartotek kan man udover de hvide dog også støde på blå kort, såkaldte henvisningskort. Det betyder blot, at samme bog er registreret under flere forskellige emner. Søger en bestemt bog, hvor forfatter, udgiver eller titel kendes, f.eks. Bent Zinglensen: Københavnske gadenavne og deres historie, kan den enten findes i titelkartoteket under Københavnske gadenavne... - eller i forfatter- og udgiverkartoteket under Zinglensen, Bent.

Ved emnesøgning i det systematiske kartotek bruges "Bibliotekssystematikken" som indgang. Den giver en oversigt over den måde, bøgerne er grupperet på. Søger man litteratur om et givet emne, f.eks. Brønshøj før og nu, er det altså her, søgeprocessen starter.

"Bibliotekssystematikken" er publiceret i et hæfte, der bl.a. findes placeret oven på kartoteket.

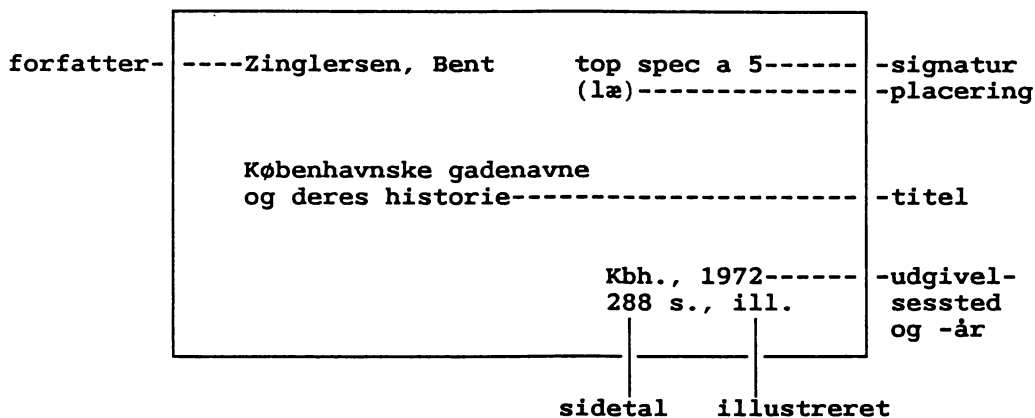
Systemet består af følgende hovedgrupper med hver sin signatur:

-1. Hjælpebidler og hjælpevidenskaber	- hj	-
-2. Tidsskrifter, årbøger, periodica	- tidsskr	-
-3. Kildeudgaver	- kildeudg	-
-4. Danmarks almindelige historie	- hist	-
-5. Rets- og politivæsen	- jur	-
-6. Administration	- adm	-
-7. Militærvæsen	- milit	-
-8. Finans-, kredit- og pengevæsen	- fin	-
-9. Offentlig statistik	- stat	-
10. Næringsvæsen I (landbrug, havebrug, skov- - brug, hedevesen, jagt og fiskeri)	- næring I	-
11. Næringsvæsen II (handel, teknik, håndværk - og industri samt andre erhverv)	- næring II	-
12. Samfærdsel, post- og telegrafvæsen m.m.	- samfærd	-
13. Forsorg og forsikring	- fors	-
14. Sundhedsvæsen	- sund	-
15. Kirkelige og religiøse forhold	- rel	-
16. Undervisning og uddannelse	- undervisn	-
17. Sociologiske og kulturhistoriske forhold	- s-k	-
18. Åndsliv iøvrigt	- ånds	-
19. Topografi, alm.	- top alm	-
20. Topografi, spec.	- top spec	-
21. Personalhistorie, alm.	- pers alm	-
22. Personalhistorie, spec.	- pers spec	-
23. Udenlandsk historie	- udland	-
24. Tryksager	- tryks	-

Tegning: Bill Sanderson
Bibliotek 70
Bibliotekarforbundets blad 1987:18
s.647

Bagerst i "Bibliotekssystematikken" findes et alfabetisk register, der fungerer som en slags nøgle til den systematiske inddeling. Når man via "Bibliotekssystematikken" har fundet signaturren, går man til det systematiske kartotek og finder den ønskede gruppe, der er markeret med et fanekort. Bag hvert fanekort står kartotekskort på alle de bøger, som biblioteket har om emnet:

"(læ)" betyder, at bogen befinder sig på læsesalen. Det er især leksika, ordbøger, bibliografier, kildeudgaver, topografiske samt personalhistoriske værker, der er placeret på læsesalen, men også arkivregistraturer og hjælpemidler fra andre arkivinstitutioner er opstillet her.

- TIDSSKRIFTER

Biblioteket har en betydelig samling af historiske, lokal-historiske og arkivfaglige tidsskrifter. Ovenpå kartoteket er "Tidsskriftfortegnelsen" placeret. Den viser de tidsskrifter og årbøger, som biblioteket har eller har haft i løbende abonnement. Tidsskrifterne og årbøgerne kan endvidere findes i det systematiske kartotek under "tidsskr." Lokalhistoriske tidsskrifter og årbøger fra Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm er opstillet på læsesalen.

- TRYKSAGER

Karakteristisk for tryksagssamlingen er, at den rummer en lang række beretninger, forhandlinger, meddelelser, programmer og budgetter/regnskaber fra bl.a. foreninger, institutioner og kommuner/amter. Eksempelvis kan nævnes byråds- og amtsrådsforhandlinger samt skoleprogrammer fra især gymnasier med bl.a. elevfortegnelser. P.t. er der ved at blive udarbejdet en "Tryksagsfortegnelse", der offentliggøres i lighed med "Tidsskriftfortegnelsen". Tryksagssamlingen optræder som en samlet hovedgruppe i emnekartoteket. Der er ingen tryksager opstillet på læsesalen.

Ønsker man at benytte bøger, tidsskrifter, årbøger og tryksager, der ikke befinder sig på læsesalen, skal der i lighed med proceduren for arkivalier udfyldes bestillingssedler. Biblioteket har sine egne bestillingssedler, der i udfyldt stand kan se sådan ud:

LANDSARKIVET		BESTILLINGSESDEL FOR BIBLIOTEK	
FOR SJÆLLAND, LOLLAND-FALSTER OG BORNHOLM			
Katalogsignatur	Bibliotekets noteringer		
top spec a 5			
Tidsskrift, serie, bind, år			
Forfatter / udgiver (efternavn først)			
Zinglersen, Bent			
Bogens titel			
Københavnske gadenavne og deres historie			
			Trykkeår
			1972
Dato	Navn		
20/ 11 - 19 88			
Eksp. af	Bd.	plads nr.: 20	
		-B.E. Stiller-	

Ved selvekspedition på læsesalen indsættes et kort med teksten "I brug ved plads nr....." der, hvor man har taget en bog eller et tidsskrift. Disse kort findes på bordene sammen med bestillingssedler for kirkebøger, arkivalier og biblioteksbøger.

Udstillingens indhold

1. Trap Danmark Storkøbenhavn III, bd. II, 2.5. udg/red: Niels Nielsen m.fl. Kbh. 1959. 930 s., ill. (opslag: s.830)

I Utterslev og Husum lå der i 1370 nogle gårde, som tilhørte Roskilde bispestol, står der i Trap under Københavns historie. Vi får også at vide, at biskop Absalon ejede besiddelser i både Brønshøj og Utterslev, samt at der på Husum marker lå to høje, Bavnehøj og Skjulhøj; højene er nu væk og i stedet ligger der boligkarærer.

Trap Danmark er på i alt 31 bd. De 3 første bd. omhandler København og det storkøbenhavnske område. De følgende bd. er inddelt i amt - herred - købstad eller sogn. Hvert bd. indeholder sogn for sogn: Topografiske beskrivelser, oversigt over historiske begivenheder, specialbeskrivelser af slotte, herregårde, statistik etc. - samt liste over kendte personer, der har tilknytning til den pågældende lokalitet. Med andre ord dækker Trap næsten alle de aspekter, der måtte være af overordnet lokalhistorisk interesse.

Værkets Placering

hovedgruppe: topografi almindelig

undergruppe: historisk-topografiske beskrivelser af Danmark

signatur: top alm b

2. Historiske meddelelser om København. anden række. IV bd., udg.: København Kommune. Kbh., 1929-30. 202 s., ill. (opslag: s.71)

Brønshøj bestod i 1682 af 8 gårde og 9 huse. Endvidere henregnes da i matriklen, ligesom også i den nuværende matrikel, til Brønshøj Præsteholmen, hvorpå nu gården Brønshøjholm ligger, skønt den tidligere ikke havde noget fællesskab med de

øvrige gårde i byen, står der i Historiske meddelelser om København 1929-30.

Tidsskrift med emner fra Københavns historie og topografi er udkommet siden 1909. Bagerst i hvert bind findes anmeldelser af topografisk og historisk litteratur om københavnsområdet. Indtil 1960 er der person, sted- og sagregister i hvert bind. Efter 1960 udkommer registret ca. hvert 4. år som tillæg til tidsskriftet.

Tidsskriftets placering

hovedgruppe: tidsskrifter

undergruppe: specialhistoriske tidsskrifter

signatur: tidsskr b

3. København før og nu. Frederiksberg, yderkvarterer, forstæder. Bd. VI. Red.: Svend Aakjær. Kbh., 1950. 301 s. (opslag: s. 163).

Engang var Brønshøj, Husum og Utterslev fredelige bydele med marker, gader og gadekær, i dag en bydel med stor bebyggelse og megen trafik. Dette værk viser yderkvartererne før og yderkvartererne nu i et tekst- og billedafsnit.

De enkelte bd. fordeler sig således: I. Indledende afsnit, Slotsholmen og havnen. II: Gammel-København. III: Ny-København. IV: Christianshavn og voldkvartererne. V: Østerbro, Nørrebro og Vesterbro. VI: Frederiksberg, Brønshøj, Husum, Vanløse, Utterslev, Emdrup, Valby, Vigerslev, Amagerbro og Sundbyerne samt forstæder.

Bogens placering

hovedgruppe: topografi speciel, København med Frederiksberg

undergruppe: almindelig historie og topografi

signatur: top spec a 1

4. Dansk Stednavneleksikon. Øerne øst for Storebælt. Af Bent Jørgensen. Kbh. 1980. 142 s., Ill. (opslag: s.24 + 56 + 130)

Bogen fortæller om danske stednavnes betydning. Den indeholder fra områderne øst for Storebælt navnene på de fleste landsbyer samt alle større byer og købstæder m.v. Endvidere navne på de fleste herregårde og slotte samt større naturlokaliteter og farvande.

Citat: "Brønshøj. Køb. 1186 (Bru)nshog, 1192 Brunshoga, 1370-1380 Brunzhow. fl. subst. Brønd el høj. "Højene med, ved Brønden"

Bogens placering

hovedgruppe: topografi almindelig

undergruppe: stednavne

signatur: top alm d

5. Københavnske gadenavne og deres historie. Af Bent Zinglensen. Kbh. 1972. 288 s., ill. (opslag: s.40)

Håndbogen fortæller f.eks., at Frederikssundsvej, der er Københavns længste og folkerigeste gade, er en del af den gamle landevej mellem København og Frederikssund. Gaden er 5,5 km lang og husede i 1970 5763 mennesker.

Bogen giver en kortfattet forklaring på, hvad der skjuler sig bag Storkøbenhavns mange, mærkelige stedbetegnelser. Dækker alle gader, parker, broer, søer og kirkegårde, hvis navne ikke er indlysende, eller hvor gaden - selv om navnet er forståeligt nok - har sin særlige historie. Håndbogen er alfabetisk opbygget.

Bogens placering

hovedgruppe: topografi speciel, København med Frederiksberg

undergruppe: gader og broer

signatur: top spec a 5

6. Aktstykker vedrørende indlemmelse under staden Kjøbenhavn af Brønshøj sogn, en del af Hvidovre sogn samt Sundby og Nathanaels sogne. Kbh., uden år, 108 s. (opslag: s.19)

I årene 1901-02 blev bl.a. Brønshøj indlemmet i Københavns kommune. Aktstykker indeholder loven om Brønshøj sogns indlemmelse under Kjøbenhavn, bekendtgørelse angående indlemmelsen af sognet samt udkast til overenskomst om en ordning af forholdet mellem Københavns Kommune og Brønshøj-Rødovre sognekommune, kontrakt mellem Brønshøj-Rødovre kommune og det Danske Gaskompagni angående gasforsyning.

Bogens placering

hovedgruppe: topografi speciel, Kjøbenhavn med Frederiksberg

undergruppe: bydele og kvarterer

signatur: top spec a 3

7. Statistisk årbog for Kjøbenhavn og Frederiksberg samt hovedstadsregionen 1987. Kbh.: Københavns Statistiske Kontor, 1987. 401 s., ill. (opslag: s.83).

Indeholder for distrikterne Husum, Brønshøj og Utterslev bl.a. tabeller for boliger, fordelt efter beboerantal, størrelse, opførelsesår, udstyr, bygningens art og ejer.

Bogen indeholder endvidere en lang række statistiske oplysninger om bl.a. areal og inddeling, befolkning, undervisning og fritid, samfærdsel, retsvæsen m.m. Med stikordsregister. For lokaliteter uden for hovedstadsområdet henledes opmærksomheden på Statistisk årbog.

Bogens placering

hovedgruppe: offentlig statistik

undergruppe: statistiske årbøger

signatur: stat c 1

8. Danmarks kirker. Kbh.: Nationalmuseet. 1933 -, bd. 3: Københavns Amt. Ved E.Moltke, Elna Møller og C.G.Schultz. Kbh.1944. 642 s., ill. (opslag: s.332-33).

I bd. 3 omtales de 7 gravsten, der er indmuret i Brønshøj kirkes nordmur. En af dem lyder: Jens Bruun, fordem Herredsfogeds her i Herredet, død 3. Sept. 1637 i sin Alders 58. Aar, og Datter Gidsel Jensdaater, død 26. Aug. 1637 i sit 11. Aar. Værket, der foreløbig er på 28 bd. er amtsvis inddelt og giver en beskrivelse af de ældre kirker, opført før ca. 1850. Inden for hvert amtsbind gennemgås først købstadskirkerne og derefter landsbykirkerne herredsvis. For hver enkelt kirke er der bl.a. beskrivelser af kirkebygningen, kalkmalerier, inventar, gravminder og indskrifter. Sidst i hvert amtsbind er der sagperson- og kirkeregister.

Værkets placering

hovedgruppe: topografi almindelig

undergruppe: Danmarks kirker

signatur. top alm c 1

9. Personalhistoriske, sognehistoriske og statistiske bidrag til en dansk præste- og sognehistorie. Af Poul Nedergaard, Kbh. Kbh. 1949 -. Bd. 1 -. (Haderslev stift mangler). Bd. 1: Københavns stift. Kbh. 1951. 639 s. (opslag: s.152-53).

I bd. 1 kan man læse, at provst H.L.S.P.Koch fungerede som sognepræst ved Brønshøj kirke fra 1880-1892. Han flyttede fra Brønshøj, da den store tilflytning begyndte, idet han foretrak mere landlige forhold.

Værket biograferer sognepræsterne i den danske folkekirke og skildrer træk af dansk kirke- og præstehistorie i tiden 1849 - 1949. Værket, der nu er på 10 bd., gennemgår de kirkelige embeder ordnet i stifter, provstier og sogne. Under de enkelte

sognekald gøres udførligt rede for sognet, kirkebygningen, præsterne, der har virket på stedet, og det kirkelige liv i det hele taget. For hvert stift findes et navneregister.

Bogens placering

hovedgruppe: personalhistorie almindelig

undergruppe: gejstlig personalhistorie i alm

signatur: pers alm II, 1 1

10. Sokkelund herreds tingbøger 1632-34. Ved Karen Marie Olsen. Kbh. 1967. 272 s. (opslag: s.71)

Mand fra Brønshøj så arm, at aldeles intet at skifte eller betale gæld med, fik et par sko af de fattiges penge af blokken i kirken, står der i Tingbogen fra året 1632.

Tingbøgerne er et overordentlig værdifuldt materiale til belysning af landbobefolkningens historie. Tingbogen fra Sokkelund herred går fra 1621-1622 og 1624-1637. Til Tingbøgerne findes et sagregister, der dækker disse år. Sagregisteret er inddelt i et juridisk og ikke-juridisk register.

Tingbøgernes placering

hovedgruppe: kildeudgaver

undergruppe: enkelte kildeudgaver

signatur: kildeudg b 2

11. Efterslægtsselskabets skole. Efterretninger for skoleåret. 1893-1959 (med få mangler). Efterretninger for skoleåret 1939/40. Ved Chr.Nielsen. Kbh. 1940. 52 s. (opslag: s.23).

Efterslægtsselskabets skole ligger på Hyrdevangen 62 i Brønshøj. I efterretningerne kan man bl.a. se de eksamensresultater, som eleverne har opnået ved afgangsprøverne for henholdsvis real- og studentereksamen.

Skoleprogrammer indeholder bl.a. oplysninger om årets studen-

ter, lærerstaben, dagbog for skolen og evt. de enkelte klasser, uddelte legater m.v.

Skoleprogrammernes placering

hovedgruppe: tryksager

undergruppe: undervisning

signatur: tryks undervisn

12. Dansk biografisk leksikon. Bd. 9. Levi-Moltesen. 3 udg. Red.: Svend Cedergreen Bech. Kbh. 1981. 242 s. (opslag: s.260).

Otto G.Lütgen, søofficer og krigsofficer, født i Brønshøj, ejede landstedet Bellehøj indtil 1898. Om ham og andre kan der læses om i Dansk biografisk leksikon. Værket er på 16 bd. I artiklerne nævnes de enkelte personers væsentligste værker. Biografien omfatter udgaver af samlede værker, samlinger af efterladte papirer og ikonografi, samt væsentlig litteratur om den behandlede person. Indskudte artikler om kendte slægter yder bidrag til genealogisk bibliografi. Iøvrigt henvises til Dansk biografisk leksikon, 2.udg., som kan medtage personer, som er udeladt eller behandlet i kortere form i Dansk biografisk leksikon, 3.udg.

Værkets placering

hovedgruppe: personalhistorie almindelig

undergruppe: samlinger af biografier

signatur: pers alm I, c 1

DIS-Danmark

1 1 8 6 0 7